

Nr 11/1969.

Å l a n d s l a n d s k a p s t y -
r e l s e s framställning till Ålands
landsting med förslag till landskapslag
om kommunalskatt för näringsverksamhet.

Den 4 januari 1968 tillsatte landskapsstyrelsen en kommitté med uppdrag att uppgöra förslag till lagstiftning angående kommunalbeskattningsreform i riket. Denna kommitté, som bestod av lagberedningssekreteraren Sune Carlsson som ordförande samt vicehäradshövdingen Curt Carlsson, ekonomiedirektören Thor-Alf Eliasson, rektorn Alarik Häggblom, bonden Börje Johansson, bonden Nils Karlsson och förre länsmanen Valter Nordas, avgav sedermera ett betänkande (nr 2/1969), som ligger till grund för föreliggande framställning.

Den 5 juni 1968 gavs i riket lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och vissa därtill anslutna lagar (FFS 360/68). Denna lag, vilken huvudsakligen grundar sig på de betänkanden företagsbeskattningsnydaningskommission och granskningskommissionen åren 1966 och 1967 avgivit (kommittébet. 1966: B 86 och 1967: B 36), innebar en genomgripande reform av inkomstbeskattningen av näringsverksamhet och samtidigt ett sammanförande av stadgandena rörande beskattning av inkomst av näringsverksamhet till en särskild lag. Lagen är således avsedd att ersätta de bestämmelser rörande fastställandet av den beskattningsbara inkomsten av näringsverksamhet, vilka tidigare fanns intagna i lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt samt i de i riket gällande förordningarna angående kommunalförvaltningen i stad och kommunalförvaltningen på landet. Reformen tog också sikte på att eliminera de hinder för ekonomiskt-politiska målsättningar som skattelagstiftningen skapat och att samtidigt få till stånd en så neutral inkomstskattelag som möjligt på samma gång som man ville åstadkomma den förnyelse av terminologin rörande beskattning som tidigare skett i andra skattelagar.

Den nya rikslagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet reglerar således endast fastställandet av den totala inkomsten av sådan verksamhet. Det enligt lagens stadganden fastställda resultatet av näringsverksamheten skulle sålunda anses utgöra den i 75 § beskattningslagen avsedda totala inkomsten av sådan inkomstkälla som är rörelse eller yrkesutövning. Bestämmelserna i övrigt i lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt samt de för kommunalbeskattningen i riket gällande stadgandena rörande fastställande av den beskattningsbara inkomsten skall dessutom alltjämt tillämpas också i fråga om de skattskyldiga, vilka bedriver i den nya lagen avsedd näringsverksamhet. Sålunda skall bestämmelserna angående bland annat skattskyldighet, avdrag från totalinkoms-

ten och skattesats på samma sätt som förut tillämpas på dessa skattskyldiga.

Bestämmelserna i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet beserar sig på den inom företagsekonomi rådande uppfattningen att det ekonomiska resultatet uppstår enligt den så kallade utgifts- och inkomstteorin. Av denna orsak har begreppen "inkomst" och "utgift" givits en vidare innebörd än tidigare. Man har också i lagen klart och konsekvent reglerat inkomsternas skattepliktighet och utgifternas avdragbarhet samt å andra sidan periodiserat inkomster och utgifter såsom intäkter och kostnader under vederbörande skatteår.

Lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet är uppdelad på fem avdelningar. Första avdelningen innehåller allmänna stadganden, andra avdelningen behandlar reglerna för inkomsternas skattepliktighet och utgifternas avdragsgiltighet. Tredje avdelningen behandlar periodiseringen av inkomster och utgifter. Fjärde avdelningen innefattar särskilda stadganden och slutligen innehåller femte avdelningen ikraftträdelse- och övergångsstadganden.

Enligt definitionen i 2 § 2 mom. skulle med förvärvskälla förstås varje självständig rörelse eller självständigt yrke som den skattskyldige har. I motiveringen till lagförslaget framhålles särskilt att denna definition på förvärvskälla motsvarar den inom rättspraxis redan nu rådande uppfattningen. Lagens krav på förvärvskällans självständighet ställer hinder i vägen för att skattskyldigs verksamhet lika lätt som hittills skall kunna uppdelas på olika förvärvskällor.

Då det gäller att avgöra, huruvida någon enhet inom den skattskyldiges verksamhet är att anse som en särskild förvärvskälla, skulle man fästa särskild vikt vid självständigheten. En enhet skulle vara ett självständigt företag endast i det fall att den arbetar självständigt i fråga om den utåtriktade verksamheten och dessutom är organisatoriskt klart avgränsad från den skattskyldiges övriga enheter.

Då det i nuvarande beskattningspraxis har rått viss oklarhet därom, när en fastighet bör anses vara en fristående förvärvskälla, har i lagens 53 § införts ett stadgande om att i fall annan fastighet än lantbruksfastighet uteslutande eller huvudsakligen användes för ändamål, som direkt eller indirekt befrämjar näringsverksamhet, såsom fabriks-, verkstads-, affärs-, förvaltnings- eller personalbostads- och sociala ändamål, hör fastigheten till den av rörelsen eller yrket bildade förvärvskällan. Stadgandet avviker från nugällande praxis endast såtillvida att personalbostad eller för något socialt ändamål använd byggnad skulle, i motsats till vad nu är fallet, anses ingå i den av näringsverksamheten bildade förvärvskällan.

I lagens 4 § definieras skattepliktig inkomst så, att med sådan inkomst avses de inkomster i penningar eller förmåner med penningvärde, som erhållits i näringsverksamheten. Denna definition torde i sak motsvara den i tidigare gällande lagstiftning ingående definitionen av samma begrepp. Stadgandet kompletteras dock av lagens 5 §, i vilken ingår exempelförteckning över vissa vanliga inkomster av näringsverksamhet. Enligt detta lagrum utgör skattepliktig inkomst, förutom överlåtelsepris och övriga vederlag, som erhålles för omsättnings-, investerings- och andra anläggningstillgångar samt för andra i näringen använda materiella och immateriella nyttigheter, även skade-, försäkrings- eller andra ersättningar, av vilka de sistnämnda hittills varit helt och hållet skattefria eller beskattats enligt reglerna för tillfälliga realisationsvinster.

Överlåtelsepris och övriga vederlag eller skade-, försäkrings- och övriga dylika ersättningar, som erhållits för andra än till omsättnings- och investeringstillgångar hörande fastigheter och värdepapper, skulle dock icke enligt 6 § räknas som skattepliktig inkomst, därest den skattskyldige ägt fastigheten minst tio och värdepapperet minst fem år. I fråga om fastigheten är icke återbekomna avskrivningar skattepliktig inkomst, varemot för värdepapper eventuellt återvunnen avskrivning dock är skattepliktig.

Jämlikt tidigare gällande bestämmelser om kommunalbeskattningen i riket ansågs dividender, som aktiebolag erhållit från annat aktiebolag, såsom inkomst för förstnämnda aktiebolag. Beskattningen av sådant aktiebolags inkomst blev därför tredubbel vid den tidpunkt denna inkomst i form av dividend utdelades till aktieägarna i det bolag som lyft dividenden. Enligt lagens 6 § 5) punkten elimineras dock denna form av kedjebeskattning. Motiveringen härför har varit, att det ofta ansetts ändamålsenligt att organisera den ekonomiska verksamheten mellan tvenne eller flera aktiebolag i sådan form, att dessa bolag i någon mån vore av varandra anhängiga genom aktieägandet. Emedan kedjebeskattningen dock gör bedrivandet av sådana syskon- eller dotterbolag oförmånligt, har detta ofta även lett till att man ersatt ett bolagsnät med ett enda storbolag. Kedjebeskattningen har även gjort det oekonomiskt för två eller flera i samma bransch verkande eller av annan orsak för samarbete intresserade aktiebolag att grunda ett gemensamt ägt bolag.

Som motvikt till den tidigare nämnda utvidgningen av inkomstbegreppet har man i lagen genomfört utvidgning av begreppet avdragbara utgifter. Lagens 7 § innehåller en generell bestämmelse om rätt till avdrag för utgifter och förluster och dessutom ingår i 8 och 18 §§

exempel på avdragbara utgifter och i 17 § exempel på avdragsgilla förluster samt i 16 § icke avdragsgilla utgifter. Den allmänna grundprincipen för avdragsrätten har varit, att utgifter och förluster för inkomstens förvärvande och bibehållande skall anses vara avdragbara. Till grund för denna princip ligger den i beskattningsrätten allmänt förekommande grundtanken, att alla de utgifter, vilka erlagts i syfte att anskaffa och bibehålla inkomst eller vilka lett därtill, är avdragbara. Enligt lagen skall också indirekta utgifter för inkomstens förvärvande och bibehållande anses vara avdragbara. I 8 § ingår en förteckning över vissa allmänt förekommande och typiska utgifter ävensom sådana utgifter som i samband med lagens ikraftträdande kunde medföra oklarhet i fråga om avdragsrätten.

Avdragbara utgifter är likaså kostnader för grundande av samfund, vars ändamål är att bedriva rörelse, samt för grundande av rörelse och dessutom kostnader för omorganisationer och annat dylikt.

Utgifter för stiftande av juridiska personer, registrering eller andra motsvarande åtgärder har i rättspraxis icke hittills godkänts som avdrag från skattepliktig inkomst. Icke heller har vissa utgifter för grundande av ny rörelse eller utvidgning av i verksamhet varande rörelse vid beskattningen godkänts såsom avdrag från inkomsten. Genom den nya lagen har man således fastslagit, att alla dylika utgifter innebär kostnader för inkomstens förvärvande.

I likhet med vad som gäller övriga skattskyldiga har också näringsidkares medlemsavgifter till arbetsmarknadsorganisationer ansetts vara kostnader för inkomstens förvärvande och sålunda blivit avdragbara. I den i lagen ingående exempelförteckningen över avdragbara utgifter nämns även "representationsutgifter, som med hänsyn till rörelsens verksamhetsområde samt verksamhetens beskaffenhet och omfattning är skäliga." Då man ansett, att en obegränsad avdragbarhet för representationskostnader kan leda till missbruk, har beskattningsmyndigheterna givits möjlighet att bedöma storleken av representationskostnaderna med beaktande av rörelsens verksamhetsområde, verksamhetens beskaffenhet och omfattning.

Lagens 10 § upptar definitioner på finansierings-, omsättnings-, investerings- och anläggningstillgångar. Finansieringstillgångar enligt denna paragraf är penningar, bank- och kontofordringar, växelfordringar och övriga sådana finansieringsmedel. Definitionen motsvarar den praxis som formats på grundvalen av 10 § i bokföringslagen. Omsättningstillgångar utgör handelsvaror, råämnen, halvfabrikat och övriga nyttigheter, vilka i näringsverksamheten är avsedda för överlåtelse såsom sådana eller i förädlad form, eller som bränsle- och smörjämnen samt övriga nyttighe-

ter, vilka i näringsverksamheten är avsedda för förbrukning, eller sådana hjälp- och behovsförnödenheter, som behövs vid tillverkningen, men som icke är egentliga råämnen och icke syns i den färdiga produktionen. Investeringsstillgångar är penninginrättningarna, försäkrings- och pensionsanstalter tillhöriga värdepapper, fastigheter och annan sådan egendom, fordringar undantagna, som anskaffats för investering av medel eller för tryggnad av investeringar. Definitionen på anläggningstillgångar har icke heller ändrats, varför sådana tillgångar är jordområden, värdepapper, byggnader, maskiner, inventarier och övriga föremål, patent- och övriga materiella rättigheter, som kan särskilt överlåtas, samt gruv- och sandtäkter, grus- och stenbrott, torvmossar och andra sådana nyttigheter, vilka är avsedda för bestående bruk i näringsverksamheten.

I 18 § ingår bestämmelser om avdrag för vissa utgifter, som visserligen härleder sig av näringsverksamhet, men skiljer sig från de i 8 § nämnda posterna såtillvida, att de antingen har karaktären av rättelseposter eller beror på verksamhetens finansieringssätt. Dylika avdragbara utgifter är års- och mängdrabatter, inköps- och försäljningsrabatter samt dessutom av andelslag på basen av inköp eller försäljning eller därmed jämförbar grund utdelad återbäring i dess helhet.

Som en viss motvikt till utvidgningen av inkomstbegreppet har i 17 § införts avdragsrätt för förluster beroende på försvinnning, stöld eller annat brott, som riktat sig mot finansieringstillgångarna. Likaså är slutligt konstaterad värdenedgång av finansieringstillgångar avdragbar. Till följd av utvidgningen av inkomstbegreppet har också begreppet kapitalförlust avskaffats.

I rikets lag upptar en avdelning bestämmelser om periodisering. Genom dessa stadganden avser man att reglera fördelningen av skattepliktiga inkomster och avdragbara utgifter på olika skatteår. Man har härvid utgått ifrån den uppfattningen inom den moderna företagsekonomi att skattepliktig inkomst bör anses vara intäkt för det skatteår, varunder den realiserats, och att utgifterna bör beaktas såsom kostnader för det års beskattning, till vars intäkters inflytande de medverkat. Då likväl periodiseringen alltid i viss mån beror på uppskattning, har man varit tvungen att delvis utforma periodiseringsbestämmelserna schablonmässigt. Sådana schablonmässiga stadganden blir lättare att tillämpa i praktiken, vilket i sin tur underlättar beskattningen.

Bestämmelserna om periodisering skall dock tillämpas endast i fråga om sådan rörelse- eller yrkesverksamhet, som grundar sig på bokföring. Vid beskattningen av andra än bokföringsskyldiga skulle fortsättnings-

vis huvudregeln vara den så kallade kassapprincipen dock med undantag av utgifterna för anskaffning av anläggningstillgångar.

Enligt huvudregeln i 19 § utgör inkomst intäkt för det skatteår, varunder den erhållits i penningar i form av fordran eller såsom annan förmån med penningvärde. Inkomst i form av fordran realiserar således inkomsten, varigenom fordran för att anses vara inkomst icke behöver ha förfallit till betalning. För en borgenär exempelvis är räntan intäkt för det år, för vilket den utgår, även om den ännu icke förfallit till betalning.

I fråga om avbetalningshandeln medför den nya lagen en avsevärd förändring i förhållande till nuvarande rättspraxis. Enligt denna praxis har det vid beskattningen varit tillåtet att tillämpa principen om full betalning. Influtna betalningsrater har i säljarens bokföring kunnat beaktas såsom skulder till köparen ända tills hela summan blivit erlagd. Den på avbetalning sålda varan har i analogi härmed upptagits som varulager för säljaren tills full betalning influtit. En nedskrivning har således varit möjlig även i fråga om denna del av varulagret. Den nya lagen utgår däremot från att varan hör till den skattskyldiges lager till dess han har överlåtits eller förbrukat den eller till dess den förstörts eller på annat sätt förlorats. Av denna orsak samt med beaktande av den allmänna regeln om periodisering är det således icke längre möjligt att upptaga på avbetalning sålda varor som omsättningstillgångar efter det avbetalningskontrakt uppgjorts. Hela avbetalningskontraktet bör räknas som en försäljningsintäkt det år avtalet ingåtts och besittningen av varan överlåtits på köparen.

Beträffande entreprenadavtal gäller, att entreprenadsumman bör redovisas som intäkt senast det år då byggnad, maskin eller annan nyttighet vid slutgranskning överlåtits till beställaren. Ingenting hindrar dock, att de rater av entreprenadsumman som entreprenören erhåller tidigare redovisas som intäkter vid den tidpunkt de erhållits. Men även i detta fall skulle nyttigheten enligt 13 § förbli entreprenörens egendom tills den efter granskning överlåtits till beställaren.

Enligt den tidigare relaterade huvudregeln skulle intäkter, som hänför sig till flera skatteår, beaktas som intäkt det år de realiserar. Då detta förfarande i vissa fall kan leda till orimligheter, ingår i lagens 20 § vissa undantagsbestämmelser. Enligt detta lagrum kan i förskott erhållna hyror och räntor på den skattskyldiges begäran uppdelas i lika stora inkomstposter under de år, för vilka de erhållits. Dessutom kan även annan inkomstpost, vars storlek är beroende av tiden och som kan anses beröra åtminstone två skatteår, efter det år intäkten erhållits på den skattskyldiges anfordran periodiseras.

-7-

Räntor periodiseras för hela lånetiden och övriga poster under högst 10 år. Periodiseringen förutsätter dock, att motsvarande periodisering skett i den skattskyldiges bokföring.

Enligt den tidigare nämnda huvudregeln utgör utgift kostnad för det skatteår då betalningsskyldighet uppstått. Denna regel överensstämmer således med motsvarande stadgande om inkomsternas periodisering såtillvida, att betalningsskyldighet inte behöver ha inträtt. Således skulle liksom tidigare exempelvis de s.k. egentliga reserveringarna, d.v.s. reserveringar, som gjorts för täckande av redan uppkomna, men ännu icke uppfyllda förpliktelser, utgöra skatteårets kostnader, även i de fall att kostnaderna kan konstateras endast på grund av uppskattning. Särskilda bestämmelser angående egentliga reserveringar finnes dock upptagna i lagens 46 - 49 §§.

Räntor, hyror och andra dylika utgifter, vilkas storlek är beroende av tiden, utgör alltid kostnad för det skatteår, för vilket de erlägges. Genom detta stadgande har man avsett att förhindra, att utgifter, som uppenbart hänför sig till kommande år, avdrages i förtid.

Enligt lagen om beskattning av näringsverksamhet definieras ränta såsom erlagd ersättning för kapitaldisposition. Räntan skall således enligt denna definition inte anses höra till anskaffningsutgifter för omsättnings- eller anläggningstillgångarna och kan således inte heller aktiveras. Dock kan räntor under byggnadstiden, om det gäller uppförande av nytt kraftverk, gruva och annan industriinrättning, på den skattskyldiges yrkande avdragas medelst årliga avskrivningar om högst tio procent. Index- och kursförluster som härrör av näringsverksamhet, kan den skattskyldige efter eget val upptaga som kostnad under det skatteår då kursen, pris- eller kostnadsindexet eller annan jämförelsegrund förändrats, eller ock först då det mot förlusten svarande beloppet erlagts.

Dividender, ränta på andelskapital och återbäring skall avdragas från det års intäkter, för vilket de utgives. Bindande skyldighet att utbetala dividend, ränta på andelskapital och återbäring uppstår dock först när vederbörande sammanslutnings beslutande organ fattat slutgiltigt beslut om utbetalningen av dividend, ränta på andelskapital eller återbäring. Av denna orsak kan dividenden, räntan eller återbäringen räknas som inkomst för den som erhåller dessa först det år de uppburits. Den som utbetalar sådan dividend, ränta eller återbäring avdrar den i sin skattedeklaration för det år, för vilket dessa poster utbetalas. Detta avdrag behöver inte göras i bokföringen, vilket knappast icke heller är ändamålsenligt.

Förslitning underkastad löseegendom avskrivnes enligt bestämmelserna i 30 § enligt en degressiv metod. Den årliga avskrivningen får uppgå till högst 30 procent på den oavskrivna utgiftsresten. Avskrivningarna görs inte längre skilt för varje föremål, utan på slutsumman av utgiftsresterna för hela gruppen. Principen är således densamma som gäller vid beskattningen av gårdsbruk. Med utgiftsresten avser man summan av anskaffningsutgifterna för under året i bruk tagna inventarier, ökad med den ännu icke avskrivna anskaffningsutgiften för under tidigare år i bruk tagna inventarier. Innan avskrivningen göres, skall från utgiftsresten avdragas de försäljningsintäkter eller andra ersättningar, såsom skade-, försäkring- och andra ersättningar, som under året erhållits för ifrågavarande inventarier.

Enligt detta degressiva avskrivningssystem kommer cirka 76 procent av anskaffningsvärdet att avskrivas på fyra år och 94 procent på sex år.

Löseegendom, vars sannolika brukstid är högst tre år, avskrivnes dock i sin helhet under det skatteår den tagits i bruk, såframt den skattskyldige det påyrkar.

Även beträffande avskrivningar av byggnaderna gäller ett degressivt system, som sålunda innebär att avskrivningen göres på den oavskrivna delen av utgiftsresten. Detta system medför, att avskrivningarna under de första åren blir betydligt större än motsvarande avskrivningar enligt tidigare gällande lag. Avskrivningen per skatteår uppgår till högst nedannämnda procenter räknade på den oavskrivna utgiftsresten:

- a) tio procent, ifall byggnaden är en butiks-, lager-, fabriks-, verkstads-, ekonomi-, kraftstations- eller annan därmed jämförlig byggnad av trä;
- b) nio procent, ifall byggnaden är en butiks-, lager-, fabriks-, verkstads-, ekonomi-, kraftstations- eller annan därmed jämförlig byggnad av sten eller bergsskydd, som använts för dylikt ändamål eller ock bergsförråd för flytande bränsle;
- c) sex procent, ifall byggnaden är en bostads-, administrations- eller annan med dem jämförlig byggnad av trä;
- d) fem procent, ifall byggnaden är en bostads-, administrations- eller annan med dem jämförlig byggnad av sten; samt
- e) 20 procent för cisterner för flytande bränsle och syror samt övriga sådana av metall eller därmed av jämförligt material uppförda lagerbyggnader och konstruktioner;
- f) för lätta konstruktioner av trä eller därmed jämförligt material; samt

-9-

g) för sådan byggnad eller konstruktion eller del av byggnad eller konstruktion, som användes enbart vid forskningsverksamhet och som avser främjande av rörelsen.

Hissar, värmecentraler, maskiner och anläggningar, spisar, kylskåp och frysboxar, luftkonditionerings- och ventilationsanläggningar, centralantennar och andra dylika nyttigheter avskiljes enligt lagen från den avskrivning som gäller byggnader. Dessa nyttigheter får därigenom avskrivas enligt samma regler som gäller för löseegendom.

Anskaffningsutgiften för skyddsrum eller den del av anskaffningsutgiften för byggnad, som härleder sig av skyddsrummet, liksom även byggnader, maskiner och anläggningar för att förhindra vatten- och luftföroreningar, får årligen avskrivas med högst 25 procent av anskaffningsvärdet. Kostnaderna för skyddsrum får dock avskrivas såsom ingående i byggnadsanskaffningsvärdet, varigenom den degressiva avskrivningen som gäller för byggnaden också får tillämpas på dessa kostnader.

Immateriella rättigheter och nyttigheter får avskrivas med tio procent av anskaffningsvärdet per år, även i det fall att giltighetstiden för dessa rättigheter inte skulle vara begränsad. Är den ekonomiska brukstiden kortare än tio år, kan de årliga avskrivningarna höjas proportionellt i motsvarande grad.

En av de principiellt sett viktigaste förändringarna jämfört med tidigare skattelagstiftning ligger däri, att reglerna för hur anskaffningskostnaderna för omsättningstillgångar skall fördelas mellan olika skatteår begränsar möjligheterna att fritt värdera lagret. Enligt stadgandet i 28 § skall anskaffningsutgiften för omsättningstillgångar avdras det skatteår då omsättningstillgångarna överlåtits förbrukats eller förlostats. Anskaffningsutgiften för de omsättningstillgångar som den skattskyldige innehar vid skatteårets utgång utgör dock kostnad för skatteåret till den del varmed den överstiger den sannolika utgiften för anskaffning av motsvarande omsättningstillgångar vid skatteårets utgång eller det överlåtelsepris, som vid samma tidpunkt sannolikt skulle erhållas för ifrågavarande omsättningstillgångar (s.k. inkuransavdrag). Detta avdrag, som skall visas, får inte göras med avsikt att utöka undervärderingen av lagret. Från de lagervärden som erhållits efter inkuransavdrag har den skattskyldige rätt att enligt fritt val avdraga 50 procent som kostnad för skatteåret. Den nya lagen har således fastställt en undre gräns för undervärderingen av omsättningstillgångar. Ovanför denna gräns är olika fluktuationer i värderingen tillåtna.

Om den skattskyldige värderat sitt lager till ett lägre värde än vad lagen om beskattning av näringsinkomst tillåter, skall vid lagens

ikraftträdande värderingen höjas så, att den nya minimigränsen icke underskrides. Tidigare verkställd undervärdring måste således på detta sätt tagas fram. Storleken av därigenom framtagna överreservering räknas så, att för 1968 års bokslutslager, definierat enligt den gamla lagen, uträknas ett markmässigt värde enligt både den gamla och den nya lagens föreskrifter. Från värdet, bestämt enligt de nya värderingsreglerna, avdrages den värderingen som gjorts enligt de tidigare gällande bestämmelserna, varvid skillnaden utvisar överreserveringen.

Den på detta sätt framtagna överreserveringen skall upptas som inkomst i beskattningen för år 1969 eller överföras till en fond för rörelsens utveckling. Vid bestämmande av storleken av det belopp som får överföras till fonden för rörelsens utveckling jämföres överreserveringen i boksluten för åren 1965 och 1968. Uträkningen för år 1965 göres även utgående från värderingsreglerna enligt ovan. För jämförelsens skull bör dock överreserveringen i 1965 års bokslut, uträknad på ovannämnt sätt, multipliceras med faktorn 1,3. Den överreservering som vid jämförelse mellan det förhöjda värdet för år 1965 och överreserveringen i bokslutet för år 1968 är mindre, får överföras till rörelsens utvecklingsfond.

Beträffande värderingen av lagret bör bestämmelserna i den nya lagen tillämpas, såvitt fråga är om bestämmande av värdet av anskaffningsutgiften för omsättningstillgångarna. Då beställda men icke levererade varor icke längre enligt stadgandena i den nya lagen får upptagas som omsättningstillgångar i bokslutet, bör undervärderingen det vill säga skillnaden mellan avtalspriset och priset enligt 1968 års bokslut, tagas fram antingen som resultat för år 1969 eller överföras till fonden för rörelsens utveckling. I det fall att summan av den skattskyldiges undervärdering i leveranskontrakten för år 1965, ökad med 30 procent, är lägre än summan av undervärderingen av leveranskontrakten i bokslutet för år 1968, får till fonden för rörelsens utveckling överföras maximalt det förhöjda beloppet från år 1965.

Överföringarna till rörelsens utvecklingsfond skall uträknas särskilt för det egentliga lagret och särskilt för beställda men icke levererade varor.

Det belopp som enligt de nya värderingsreglerna för omsättningstillgångar kommer att kunna överföras till fonden för rörelsens utveckling skall disponeras så, att minst en fjärdedel användes inom fem år och resterande belopp senast inom tio år, i vartdera fallet räknat från den 1 januari 1969.

Med de medel som överförts till utvecklingsfonden för rörelsen, har den skattskyldige rätt att täcka utgifter för anskaffning av förslitning underkastade i den skattskyldiges besiktning redan befintliga eller nya

anläggningstillgångar, eller att beakta fonden eller del därav såsom intäkt eller att skattefritt till det egna kapitalet överföra ett belopp, som motsvarar anskaffningsutgifterna för byggnader, konstruktioner, maskiner, inventarier och andra med dem jämförliga anläggningstillgångar, vilka den skattskyldige anskaffat under skatteåren 1968 - 1973, om en dylik investering, enligt vad finansministeriet därom närmare besluter, kan anses främja den ekonomiska tillväxten, öka den internationella konkurrensförmågan eller förbättra sysselsättningsläget.

Bestämmelserna i föreliggande förslag till landskapslag om kommunal-skatt för näringsverksamhet överensstämmer i huvudsak med motsvarande stadganden i ovan relaterade rikets lag om beskattning av inkomst av näringsverksamhet. Endast i de avseenden nu gällande landskapslagstiftning avviker från bestämmelserna i den nya lagen, har ändringar föreslagits. Detta gäller i bland annat rätten att avdraga räntor.

Ränta, som hänförs sig till krediter för näringsverksamheten, är i riket avdragbar till fullt belopp utom i det fall att räntan hänförs sig till intecknad skuld. I sådant fall får vid kommunalbeskattningen räntan avdragas i sin helhet endast upp till 50.000 mark och för överskjutande belopp 20 procent.

Vid kommunalbeskattningen i landskapet gäller icke motsvarande inskränkning av avdragsrätten för räntor. Sålunda får dessa avdragas till fullt belopp oberoende av om de hänförs sig till intecknad skuld eller icke. Landskapsstyrelsen har dock ansett, att en eventuell omprövning av frågan om en inskränkning av avdragsrätten för ränta icke bör göras i detta sammanhang, då denna fråga närmast anknyter sig till den planerade reformen av landskapslagen om kommunalbeskattning i landskapet Åland.

Jämlikt 12 § sistsagda lag är skattskyldig berättigad att avddaga förlust från en förvärvskälla från inkomst av annan förvärvskälla i samma kommun. I en särskild framställning kommer landskapsstyrelsen att föreslå en sådan ändring att rätten till förlustutjämnning icke skulle bli beroende av kommungränserna.

För den skull har i 55 § 2 mom. intagits en hänvisning till den i sagda framställning föreslagna landskapslagen om förlustutjämnning vid kommunalbeskattningen.

Finansministeriet har den 24 juni 1968 i ett särskilt beslut (FFS 361/68) närmare angivit, när en investering enligt 64 § 2 mom. lagen om beskattning av näringsverksamhet kan anses främja den ekonomiska tillväxten, öka den internationella konkurrensförmågan och förbättra sysselsättningsläget. Då det torde vara osäkert huruvida landskapsstyrelsen kan givas samma befogenhet har bestämmelserna i sagda beslut upptagits i 61 och 62 §§ av föreliggande lagförslag.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
om kommunalskatt för näringsverksamhet.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Resultatet av näringsverksamhet fastställs vid verkställande av kommunalbeskattnings på sätt i denna lag stadgas.

Med näringsverksamhet avses rörelse och yrkesutövning.

2 §.

Resultatet av envar av den skattskyldiges förvärvskällor fastställs särskilt.

Med förvärvskälla avses i denna lag varje självständig rörelse eller självständigt yrke, som den skattskyldige har.

3 §.

Vid verkställande av kommunalbeskattningen periodiseras skattepliktiga inkomster och avdragbara utgifter till intäkter och kostnader för ettvarit skatteår. Förvärvskällans resultat är skillnaden mellan intäkterna och kostnaderna för skatteåret.

2 kap.

Skatteplikt för inkomster.

4 §.

Skattepliktiga inkomster av näringsverksamhet är de inkomster i penningar eller penningvärdet av de förmåner som erhållits i näringsverksamheten.

5 §.

I 4 § avsedda skattepliktiga näringsinkomster är bland andra:

- 1) överlåtelsepris och övriga vederlag för omsättnings-, investerings- och anläggningstillgångar samt för andra i näringen använda materiella och immateriella nyttigheter, med i 6 § stadgade undantag;
- 2) ersättning för uthyrning, arbete, tjänst eller annat dylikt, som utförts i form av näringsverksamhet;
- 3) dividender, räntor och övriga inkomster av egendom, som hör till näringsverksamheten, med i 6 § stadgade undantag;
- 4) ersättning för uthyrning av rörelse eller yrke eller därtill hörande egendom, rättighet eller förmån; samt
- 5) vinster på finansieringstillgångar, med i 6 § stadgade undantag.

6 §.

Skattepliktig inkomst är icke:

- 1) överlåtelsepris och övriga vederlag för andra än till omsättnings-

- 13 -

eller investeringstillgångarna hörande fastigheter och värdepapper, därest den skattskyldige ägt fastigheten minst tio och värdepapperet minst fem år, dock så, att återvunnen avskrivning, som av värdepapperets anskaffningsutgift tidigare godkänts vid beskattningen med stöd av 42 § 1 mom., utgör skattepliktig inkomst även efter denna tid av fem år;

2) belopp, vilka samfund erhållit såsom aktie- eller andelskapital och som annan kapitalinvestering;

3) av samfund, som upprätthåller el-, telefon-, vatten-, avlopps-, eller fjärr-värmeledningsnät, uppburna anslutningsavgifter, vilka återgäldas till betalaren eller vilka berättigar till förmåner, som betalaren äger rätt att överföra till tredje man;

4) från öppet, kommandit- eller rederibolag eller med dem jämförlig sammanslutning erhållna dividender; ej heller

5) dividender och räntor på andelskapital, som inhemskt aktiebolag eller andelslag erhållit från inhemskt aktiebolag eller andelslag, dock så, att dividender och räntor på aktier eller andelar, vilka icke hör till anläggningstillgångar, är skattepliktig inkomst för penninginrättning samt försäkrings- och pensionsanstalt ävensom för den som bedriver handel med värdepapper.

3 kap.

Avdragsrätt för utgifter och förluster.

7 §.

Avdragbara inom näringsverksamheten är utgifter för inkomstens förvärvande och bibehållande samt därav härrörande förluster.

8 §.

I 7 § avsedda avdragbara utgifter är bland andra:

1) utgifter för anskaffning av omsättnings- och investeringstillgångar;

2) utgifter för anskaffning av anläggningstillgångar med de undantag, som i fråga om förslitning icke underkastade anläggningstillgångar följer av 42 § 2 mom., dock så, att till de avdragbara anskaffningsutgifterna icke räknas understöd, som den skattskyldige för anskaffning av ifrågavarande tillgång erhållit av offentligt samfund, liksom icke heller andel, varmed någon annan i sin näringsverksamhet deltagit i utgifterna för anskaffningen;

3) lega för jord- och vattenområde samt hyra för rum, som använts i näringsverksamheten;

4) löner till personer, som arbetat i näringsverksamheten, ävensom deras och deras anhörigas pensioner samt understöd, föranledda av arbetsförhållandet, försäkrings- och andra sådana avgifter för anordnande av

de anställdas och deras anhörigas pensions-, sjukersättnings-, invaliditetsersättnings- eller övriga därmed jämförliga rättigheter och förmåner, dock så, att överföringar till av arbetsgivaren grundad självständig pensionsanstalt eller pensionsstiftelse är avdragbara blott till det belopp, som enligt försäkringstekniska grunder erfordras för täckande av stiftelsens eller anstaltens ansvarighet för pensions- eller övriga därmed jämförliga förbindelser;

5) utgifter för annonsering, kundtidningar och publikationer, sedvanliga reklamgåvor, reklamvisningar ävensom annat dylikt;

6) utgifter för forskningsverksamhet, som främjar rörelsen;

7) utgifter för grundande av samfund, vars ändamål är att bedriva rörelse, samt förgrundande av rörelse, dess omorganisation och annat dylikt;

8) representationsutgifter, som med hänsyn till rörelsens verksamhetsområde samt verksamhetens beskaffenhet och omfattning är skäligen;

9) medlemsavgifter till arbetsmarknadsorganisationer;

10) inhemska försäkringsbolags, ömsesidiga skadeförsäkringsföreningars, understödkassors och övriga med dem jämförliga försäkringsanstalters lagstadgade överföringar till ersättnings- och premiereserverna samt belopp, som enligt försäkringstekniska grunder erfordras för täckning av pensionsstiftelsers och andra med dem jämförliga pensionsanstalters pensions- eller andra sådana förbindelser; samt

11) sparbankers och affärsbankers lagstadgade samt andelskassors lag- eller stadgeenliga överföringar till säkerhetsfonder.

9 §.

Finansieringstillgångar är penningar, bank- och kontofordringar, växelfordringar och andra dylika finansieringsmedel.

10 §.

Omsättningstillgångar är handelsvaror, råämnen, halvfabrikat och övriga nyttigheter, vilka i näringsverksamheten är avsedda för överlåtelse såsom sådana eller i förädlad form, ävensom bränslen och smörjämnen samt övriga nyttigheter, vilka är avsedda för förbrukning i näringsverksamheten.

11 §.

Investeringstillgångar är värdepapper, fastigheter och annan sådan egendom, fordringar undantagna, som anskaffats av penninginrättning samt försäkrings- och pensionsanstalt för investering av medel eller trygghande av investeringar.

12 §.

Anläggningstillgångar är för bestående bruk i näringsverksamheten

avsedda jordområden, värdepapper, byggnader, maskiner, inventarier och övriga föremål, patent och andra immateriella rättigheter, som kan särskilt överlätas, samt grus- och sandtäkter, gruvor, stenbrott, torvmossar och andra sådana nyttigheter. Jordområden, värdepapper och andra sådana nyttigheter är förslitning icke underkastade anläggningstillgångar.

13 §.

Nyttighet hänföres till omsättningstillgångarna från den tidpunkt, då den avsänts, levererats eller på annat sätt överlåtits till den skattskyldige, till den tidpunkt, då den av den skattskyldige överlåtits eller förbrukats, förstörts eller på annat sätt förlorats. Medelst skogsköpsavtal från ett visst område till ett fast, i markbelopp angivet pris inköpta med avseende på kvaliteten bestämda träd hänföres till köparens omsättningstillgångar. Byggnad, konstruktion, maskin eller annan sådan av överlåtaren förfärdigad nytthet, som beställaren enligt avtal emottager efter särskild granskning hänföres till överlåtarens omsättningstillgångar, tills den emottagits av beställaren.

14 §.

Som anskaffningsutgift för omsättnings-, investerings- och anläggningstillgångar anses summan av de direkta utgifterna för nytthetens anskaffning och framställning.

Anskaffningsutgiften för den skattskyldiges omsättningstillgångar vid skatteårets utgång bestämmes, om den skattskyldige ej visar annat, under antagande av att tillgångar av samma slag överlåtits eller förbrukats i den ordning, vari de anskaffats.

15 §.

Såsom avdragbar anskaffningsutgift för omsättnings-, investerings- och anläggningstillgångar, vilka erhållits i arv, såsom gåva eller medelst annat därmed jämförligt fång utan vederlag, anses den sannolika anskaffningsutgiften för nyttheten vid tidpunkten för fångandet, dock så att, där skattskyldig utan vederlag erhållit hel rörelse eller yrkesverksamhet såsom arv, gåva eller genom annat med dem jämförligt fång, anskaffningsutgiften för härvid erhållna omsättnings-, investerings- och anläggningstillgångar avdrages på samma sätt som den skulle ha avdragits från fångesmannens inkomster.

16 §.

Såsom utgifter för inkomstens förvärvande och bibehållande anses icke:

- 1) lön, pension och andra förmåner för den skattskyldiges make eller sådant barn eller annan familjemedlem, som ej före skatteåret fyllt 16 år;
- 2) utgifter för förvärvande och bibehållande av skattefri inkomst,

dock så, att den del av dylika utgifter, vilken överstiger den skattefria inkomstens belopp, är avdragbar; ej heller

3) avgifter för anslutning till el-, telefon-, vatten-, avlopps- eller fjärrvärmeledningsnät, vilka återgäldas till den skattskyldige, då denne avstår från den förmån anslutningsavgiften medfört, eller för vilka erhållits förmåner, som den skattskyldige äger rätt att överlåta till tredje man.

17 §.

I 7 § avsedda avdragbara förluster är bland andra:

- 1) förluster härrörande av försnillning, stöld eller annat brott, som riktat sig mot finansieringstillgångar; samt
- 2) slutligt konstaterad värdenedgång av finansieringstillgångar.

18 §.

Avdragbara utgifter är även:

- 1) års- och omsättningsrabatter, gottgörelse på inköp och försäljning samt andra dylika rättelseposter ävensom överskottsåterbäring, som andelslag utdelar på grund av inköp, försäljningar eller andra jämförliga prestationer, i dess helhet;
- 2) ränta på gäld, som härrör av näringsverksamheten, även i det fall, att räntan är beroende av rörelsens resultat; samt
- 3) index- och kursförluster på gäld, som härrör av näringsverksamheten.

4 kap.

Allmänna stadganden om periodisering av inkomster och utgifter.

19 §.

Inkomst utgör intäkt för det skatteår, varunder den erhållits i penningar, i form av fordran eller såsom annan förmån med penningvärde.

20 §.

Räntor och hyror, som erhållits i förskott, liksom även andra sådana inkomstposter, vilkas storlek bestämmes på basen av tid och vilka delvis eller i sin helhet kan anses hänföra sig till minst två skatteår efter det, varunder de erhållits, periodiseras på den skattskyldiges yrkande med lika stora årliga belopp som intäkt under de skatteår, för vilka de erhållits, dock så, att andra inkomstposter än räntor fördelas på högst tio år.

21 §.

Överlåtelsepris och annat vederlag för anläggningstillgångar periodiseras på det sätt, som stadgas i 30 §, 33 § 2 mom., 41 och 43 §§.

22 §.

Utgift utgör, såvitt ej nedan annat stadgas, kostnad för det skatteår, varunder skyldighet att erlagga utgiften uppstått.

Förlust utgör, såvitt ej nedan annat stadgas, kostnad för det skatteår, varunder den konstaterats.

23 §.

Ränta och hyra liksom även annan sådan utgift, vars storlek bestämmes på basen av tid, utgör kostnad för det skatteår, för vilket den erlägges. Till byggnadstiden hänförliga räntor på lån för finansiering av byggande av nytt kraftverk, gruva och annan industriinrättning må dock på den skattskyldiges yrkande avdragas medelst årliga avskrivningar om högst tio procent.

24 §.

Utgift, som under tre eller flera skatteår medför inkomst eller bibehåller densamma, avdrages, såvitt ej nedan annat stadgas, medelst lika stora årliga avskrivningar under sin sannolika verkningstid, dock under högst tio skatteår.

25 §.

Utgifter för forskningsverksamhet för främjande av näringsverksamheten, med undantag för anskaffningsutgifter för byggnad eller konstruktion, eller för del av byggnad eller konstruktion, därest dessa är avsedda för varaktigt bruk, utgör kostnader för det skatteår, varunder skyldighet att erlägga dem uppstått, dock så, att dessa utgifter på den skattskyldiges yrkande kan avdragas medelst avskrivningar under två eller flera skatteår.

26 §.

Kurs- och indexförluster på gäld, som härrör av näringsverksamheten, anses såsom kostnad för det skatteår, varunder kursen på utländsk valuta eller pris- eller kostnadsindex eller annan jämförelsegrund förändrats eller det mot förlusten svarande beloppet erlagts.

27 §.

Dividend, ränta på andelskapital och överskottsåterbäring avdrages från intäkterna under det skatteår, för vilket de utdelas.

5 kap.

Periodisering av utgifterna för anskaffning av omsättnings- och investeringstillgångar.

28 §.

Anskaffningsutgift för omsättningstillgångar utgör kostnad för det skatteår, varunder omsättningstillgångarna överlåtits, förbrukats eller förlorats. Anskaffningsutgiften för de omsättningstillgångar, som den skattskyldige innehar vid skatteårets utgång, utgör dock kostnad för skatteåret till den del, varmed den överstiger den sannolika utgiften för anskaffning av motsvarande omsättningstillgångar vid skatteårets utgång eller det överlåtelsepris, som vid samma tidpunkt sannolikt skul-

1e. erhållas för ifrågavarande omsättningstillgångar. På den skattskyldiges yrkande betraktas som kostnad för skatteåret ytterligare högst 50 procent av den del av anskaffningsutgiften, som enligt stadgandena i denna paragraf ej betraktats som kostnad.

29 §.

Anskaffningsutgift för investeringstillgångar utgör kostnad för det skatteår, varunder investeringstillgångarna överlåtits eller förlorats. Anskaffningsutgiften för de investeringstillgångar, som penninginrättning samt försäkrings- och pensionsanstalt innehar vid skatteårets utgång, utgör dock kostnad för skatteåret till den del, varmed den överstiger den sannolika utgiften för anskaffning av motsvarande investeringstillgångar vid skatteårets utgång eller det överlåtelsepris, som vid samma tidpunkt sannolikt skulle erhållas för ifrågavarande investeringstillgångar. På den skattskyldiges yrkande betraktas som kostnad för skatteåret ytterligare högst sex procent av den del av anskaffningsutgiften, som enligt stadgandena i denna paragraf ej betraktats som kostnad.

Med avvikelse från vad i 1 mom. stadgats avskrivnes anskaffningsutgift för byggnad, som hör till investeringstillgångarna, på samma sätt som anskaffningsutgiften för motsvarande till anläggningstillgångarna hörande byggnad.

6 kap.

Periodisering av utgifterna för anskaffning av anläggningstillgångar.

30 §.

Utgifterna för anskaffning av maskiner, inventarier och andra med dem jämförbara lösa anläggningstillgångar avskrivnes i en post, som beräknas på utgiftsresten.

Utgiftsresten är summan av anskaffningsutgifterna för lösa anläggningstillgångar, vilka tagits i bruk under skatteåret, och de oavskrivna anskaffningsutgifterna för lösa anläggningstillgångar, vilka tagits i bruk tidigare, minskad med de överlåtelsepris och övriga vederlag, som under skatteåret erhållits för lösa anläggningstillgångar. Vid beräkning av utgiftsresten betraktas såsom utgifter för anskaffning av lösa anläggningstillgångar även utgifterna för utvidgning, förändring, förnyelse och andra motsvarande grundförbättringar av lösa anläggningstillgångar samt, på den skattskyldiges yrkande, även större reparationsutgifter.

Avskrivningen för skatteåret får vara högst 30 procent av utgiftsresten.

Har vid beräkning av utgiftsresten en del av de överlåtelsepris

och övriga vederlag, som under skatteåret erhållits för lösa anläggningstillgångar, ej kunnat avdragas, betraktas denna del som skattepliktig intäkt för skatteåret. Fortsätter den skattskyldige sin näringsverksamhet och gör han sannolikt, att han ämnar anskaffa nya förslitning underkastade anläggningstillgångar, betraktas det vid beräkning av utgiftsresten icke avdragna beloppet dock ej som intäkt för skatteåret, utan det avdrages från anskaffningsutgifterna för förslitning underkastade anläggningstillgångar, vilka tagits i bruk under de två följande skatteåren, eller, om länsskattebyrån på den skattskyldiges ansökan på särskilda skäl så besluter, även under flera följande skatteår. Belopp, som på sådant sätt icke kunnat avdragas, beaktas såsom intäkt det skatteår, varunder det senast bort avdragas från anskaffningsutgifterna för anläggningstillgångar.

31 §.

Anskaffningsutgifterna för hissar, värmecentralers maskiner och anläggningar, spisar, kylskåp och frysboxar, luftväxlings- och luftkonditioneringsanläggningar, centralantennor och andra dylika nyttigheter avskrives och för dem erhållna överlåtelsepris och övriga vederlag anses såsom intäkt på sätt i 30 § stadgas, även då sådana nyttigheter utgör beståndsdelar av byggnad.

32 §.

Visar den skattskyldige, att gängse värdet av alla hans i 30 och 31 §§ avsedda anläggningstillgångar vid skatteårets utgång på grund av egendomens värdenedgång, förstörelse, skada eller av annan orsak är mindre än utgiftsresten, minskad med avskrivningen för skatteåret, får från utgiftsresten göras en sådan tilläggsavskrivning, att utgiftsresten nedgår till sagda gängse värde.

33 §.

Med avvikelse från vad i 30 § stadgas, avskrives, då skattskyldig det påyrkar:

- 1) anskaffningsutgiften för sådana lösa anläggningstillgångar, vilkas sannolika ekonomiska brukstid är högst tre år, i dess helhet under det skatteår, varunder tillgångarna anskaffats; samt
- 2) av anskaffningsutgiften för i yrkesmässig trafik använd bil under det skatteår, då bilen tagits i bruk, högst 30 procent, under det följande skatteåret högst 25 procent och under de därpå följande skatteåren högst 20 procent.

Överlåtelsepris och övriga vederlag, som erhållits för lösa anläggningstillgångar, vilkas anskaffningsutgift avskrivits i enlighet med 1 mom., betraktas som intäkt för det skatteår, varunder överlåtelsepriset eller ersättningen erhållits.

-20-

34 §.

Anskaffningsutgiften för byggnad och konstruktion avdrages genom avskrivningar, som bestämmes på grund av den icke avskrivna delen av anskaffningsutgiften.

Skatteårets avskrivning får stiga till högst:

- 1) 10 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften, i fall byggnaden är butiks-, lager-, fabriks-, verkstads-, ekonomi-, kraftstations- eller annan därmed jämförlig byggnad av trä;
- 2) 9 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften, om byggnaden är butiks-, lager-, fabriks-, verkstads-, ekonomi-, kraftstations- eller annan därmed jämförlig byggnad av sten eller bergskydd, som användes för dylikt ändamål, eller ock bergsförråd för flytande bränsle;
- 3) 6 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften, i fall byggnaden är bostads-, administrations- eller annan med dem jämförlig byggnad av trä;
- 4) 5 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften, i fall byggnaden är en bostads-, administrations- eller annan med dem jämförlig byggnad av sten;
- 5) 20 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften för cистерner för flytande bränsle och syror samt övriga sådana av metall eller annat därmed jämförligt material uppförda lagerbyggnader och konstruktioner;
- 6) 20 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften för lätta konstruktioner av trä eller därmed jämförligt material; samt
- 7) 20 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften för sådan byggnad eller konstruktion eller del av byggnad eller konstruktion, som användes enbart vid forskningsverksamhet, som avser främjande av rörelsen.

Är byggnad eller konstruktion icke av trä eller sten, hänföres den till den grupp den med avseende på sin hållbarhet närmast motsvarar.

35 §.

Såsom anskaffningsutgift för andra än i 30 och 31 §§ avsedda anläggningstillgångar anses jämväl utgift för tillgångarnas utvidning, ändring, förnyelse samt andra motsvarande grundförbättringsutgifter även som på den skattskyldiges yrkande större reparationsutgifter.

36 §.

Anskaffningsutgiften för skyddsrum, den mot skyddsrummet svarande delen av anskaffningsutgiften för byggnad och anskaffningsutgifterna för konstruktioner, anläggningar, maskiner och andra nyttigheter för förhindrande av vatten- och luftförorening avdrages medelst årliga avskrivningar om högst 25 procent.

-21-

37 §.

Anskaffningsutgiften för patent och annan till sin giltighetstid begränsad immateriell rättighet, vilken separat kan överlätas, samt för en sådan till sin giltighetstid icke begränsad immateriell rättighet, vilken separat kan överlätas, avskrivnes medelst lika stora årliga avskrivningar under tio år eller under den kortare ekonomiska brukstid, som den skattskyldige visat sannolik.

38 §.

Av anskaffningsutgiften för grus- och sandtäkt, gruva, stenbrott, torvmosse eller annan sådan egendom avskrivnes varje skatteår den del, som motsvarar den förbrukade ämnesmängden.

39 §.

Anskaffningsutgiften för andra än ovan avsedda anläggningstillgångar, såsom järnvägar, broar, kajer, dammar och bassänger, avdrages medelst lika stora årliga avskrivningar under egendomens sannolika ekonomiska brukstid eller om denna brukstid är längre än 40 år, under 40 års tid.

40 §.

Visar den skattskyldige, att gängse värdet av andra än i 30 och 31 §§ avsedda, förslitning underkastade anläggningstillgångar vid skatteårets utgång på grund av egendomens värdenedgång eller skada eller av annan orsak är lägre än den avskrivna delen av dess anskaffningsutgift, får anskaffningsutgiften minskas med en sådan tilläggsavskrivning, att dess oavskrivna del blir lika stor som det gängse värdet, likväl så, att anskaffningsutgiften för i 36 § avsedda anläggningstillgångar tilläggsavskrivning får göras endast på grund av skada på egendomen eller annan därmed jämförbar orsak.

41 §.

Skattepliktiga överlåtelsepris och övriga vederlag, som erhållits för annan än i 30 eller 31 § avsedd, förslitning underkastad anläggningstillgång, som överlåtits, förstörts eller förlorats genom brott eller på grund av annan orsak, beaktas som intäkt och den oavskrivna delen av anskaffningsutgiften för dylik anläggningstillgång avdrages under det skatteår, varunder anläggningstillgången överlåtits eller förlusten av densamma kostaterats.

42 §.

Visar den skattskyldige, att gängse värdet av värdepapper eller annan förslitning icke underkastad anläggningstillgång än jordområde vid skatteårets utgång är väsentligt lägre än anskaffningsutgiften eller den med avskrivningar enligt detta stadgande tidigare minskade anskaffningsutgiften, får anskaffningsutgiften minskas med en sådan avskriv-

ning, att anskaffningsutgiftens oavskrivna del blir lika stor som tillgångens gängse värde.

Anskaffningsutgiften för jordområde samt den del av anskaffningsutgiften för värdepapper eller annan, förslitning icke underkastad anläggningstillgång, som icke avskrivits enligt stadgandet i 1 mom., avskrives under det skatteår, varunder jordområdet, värdepapperet eller annan förslitning icke underkastad anläggningstillgång överlåtits. Stadgandena i detta moment tillämpas på anskaffningsutgiften för jordområde blott i det fall, att den skattskyldige ägt jordområdet kortare tid än tio år och på anskaffningsutgiften för värdepapper endast i fall den skattskyldige ägt värdepapperet kortare tid än fem år.

43 §.

Fortsätter den skattskyldige sin näringsverksamhet och visar han det vara sannolikt, att han ämnar reparera skadade eller anskaffa nya förslitning underkastade anläggningstillgångar, beaktas skattepliktiga överlåtelsepris och övriga vederlag för anläggningstillgångar, avsedda i 34, 36, 37, 38 och 39 §§ med undantag för den del, som motsvarar den oavskrivna anskaffningsutgiften, såsom intäkt genom att de avdrages från anskaffningsutgiften för de nya anläggningstillgångarna eller från utgifterna för istandsättande av de skadade anläggningstillgångarna. Överlåtelsepriset och vederlaget eller den del av dem, som icke på ovan nämnt sätt avdragits under det skatteår, varunder anläggningstillgång överlåtits, förstörts eller skadats, eller under tre skatteår eller, om länsskattebyrån på den skattskyldiges ansökan på särskilda skäl så besluter, även under flera följande skatteår, beaktas som intäkt för det skatteår, varunder det senast bort avdragas från anskaffningsutgifterna för anläggningstillgångar.

Skattepliktiga överlåtelsepris och övriga vederlag för jordområde, värdepapper och andra, förslitning icke underkastade anläggningstillgångar beaktas som intäkt under det skatteår, varunder egendomen överlåtits, förstörts eller skadats.

44 §.

På utgift, som skattskyldig i sin näringsverksamhet erlagt för deltagande i anskaffningen och användningen av annan tillhörig anläggningstillgång, tillämpas stadgandena i detta kapitel angående anskaffningsutgiften för motsvarande anläggningstillgångar, likväl så, att i fall brukstiden är begränsad, anskaffningsutgiften avskrives under brukstiden medelst lika stora årliga avskrivningar.

7 kap.

Avdragbara reserveringar.

-23-

45 §.

Skattskyldig, med undantag för penninginrättningar samt försäkrings- och pensionsanstalter, får avdraga en under skatteåret gjord kreditförlustreservering, såvitt summan av kreditförlustreserveringarna ej överstiger tre procent av summan av affärsfordringarna eller sådan sannolik större risk för kreditförluster, som den skattskyldige visat.

Penninginrättning samt försäkrings- och pensionsanstalt får avdraga en under skatteåret gjord kreditförlustreservering om högst 0,6 procent av summan av inrättningens eller anstaltens fordringar vid skatteårets utgång, dock så, att inrättningens eller anstaltens under skatteåret eller tidigare gjorda, icke upplösta kreditförlustreserveringar sammanlagt icke får överstiga sex procent av summan av inrättningens eller anstaltens fordringar vid skatteårets utgång och att beträffande försäkringsanstalts försäkringspremiefordringar stadgandena i 1 mom. tillämpas.

Den del av kreditförlustreserveringen, som överstiger det högsta beloppet av den avdragbara kreditförlust, som avses i denna paragraf, bör beaktas som intäkt under det skatteår, under vilket det högsta beloppet överskridits.

46 §.

Skattskyldig, som bedriver byggnads-, skeppsbyggnads- eller metallindustriverksamhet och som på grund av garantiförbindelse eller annan motsvarande förpliktelse ansvarar för framkomna fel i av honom producerad byggnad, luftfartyg, sådant fartyg, vars skrov har en största längd om minst tio meter, eller större maskinenhet, får under det skatteår, varunder han överlätit arbetsresultatet till beställaren, avdraga gjord garantireservering, som icke överstiger tre procent av entreprenadsumman, eller sådant sannolikt större belopp i garantireparationsutgifter, som den skattskyldige visat.

Garantireservering, som ej använts för täckande av reparations- och andra utgifter för framkomna fel i arbetsresultat, bör beaktas som intäkt för det skatteår, varunder garantitiden utgått.

47 §.

Överföringar till ersättnings- och premiereserverna samt belopp, som erfordras för täckning av pensionsansvar, anses som kostnad för det skatteår, varunder överföringen enligt lag ägt rum eller pensionsansvaret täckts.

48 §.

Visar den skattskyldige, att priset för icke levererade varor, vilka beställts medelst bindande skriftligt avtal till fast pris i inhemsk

eller utländsk valuta och vilka efter leveransen skall hänföras till den skattskyldiges omsättningstillgångar, på bokslutsdagen är minst tio procent lägre än det avtalade priset, äger han rätt att såsom kostnad för skatteåret avdraga den del av beställningspriset, som motsvarar prissänkningen.

8 kap.

Särskilda stadganden.

49 §.

Som vederlag anses vid tillämpning av denna lag även skade-, försäkrings- och annan dylik ersättning.

50 §.

Omsättnings- och investeringstillgångar överföres från en den skattskyldige tillhörig förvärvskälla till en annan till det belopp, som motsvarar den ursprungliga anskaffningsutgiften, och anläggningstillgångar till det belopp, som motsvarar den vid beskattningen ännu oavskrivna delen av anskaffningsutgiften.

Såsom anskaffningsutgift för produkter, vilka den skattskyldige erhållit från sitt gårdsbruk och överfört till annan förvärvskälla, anses dessa produkters sannolika överlåtelsepris vid tiden för överföringen.

Uttager den skattskyldige åt sig själv från sin rörelse eller sin yrkesverksamhet omsättnings-, investerings-, anläggnings- eller andra tillgångar, tjänster eller andra förmåner eller rättigheter, anses som skattepliktigt överlåtelsepris det belopp, som motsvarar den ursprungliga anskaffningsutgiften för den uttagna förmånen eller rättigheten eller ett lägre sannolikt överlåtelsepris.

51 §.

Sedan samfund ingått fusion, avdrages det övertagna samfundets vid beskattningen ännu icke avdragna avdragbara utgifter från det mottagande samfundets inkomster på samma sätt som de hade fått avdragas från det övertagna samfundets inkomster.

52 §.

Användes annan fastighet än jordbrukslägenhet uteslutande eller huvudsakligen för ändamål, som direkt eller indirekt främjar näringsverksamheten, såsom för fabriks-, verkstads-, affärs- eller förvaltningsändamål eller för personalens bostads- eller sociala ändamål, hör fastigheten till den av rörelsen eller yrket bildade förvärvskällan dock så, att en mot fastighetens uppskattade avkastning svarande del av förvärvskällans resultat anses utgöra inkomst av fastigheten och beskattas i den kommun, där denna är belägen.

Gårdsbruk, som bedrives på jordbrukslägenhet, vilken utgör en självständig ekonomisk enhet, anses såsom en särskild inkomstkälla.

-25-

53 §.

Skattskyldig har rätt att i enlighet med vad ovan stadgats fördela en erhållen inkomstpost över flera skatteår samt att avdraga reserveringar såsom kostnad blott, om motsvarande åtgärder vidtagits i hans bokföring.

Såsom avskrivningar får den skattskyldige ej avdraga större belopp än han under skatteåret och tidigare avdragit i sin bokföring.

54 §.

Stadgandena i denna lag tillämpas ej vid beskattning av inkomst av yrkesmässig fastighetsförsäljning.

55 §.

Det i denna lag avsedda resultatet av skattskyldigs näringsverksamhet skall beaktas såsom inkomst av förvärvskälla på sätt som i beskattningslagen stadgas.

Förlust från en förvärvskälla får avdragas från inkomster från annan förvärvskälla på sätt i landskapslagen om förlustutjämnning vid kommunalbeskattningen är stadgat.

56 §.

Närmare bestämmelser rörande verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

9 kap.

Tillämpnings- och övergångsstadganden.

57 §.

Denna lag tillämpas första gången vid kommunalbeskattningen för det skatteår, som först utgår efter den 1 januari 1969.

58 §.

Inkomst, vilken enligt de stadganden, som tillämpats före denna lags ikraftträdande, skulle ha varit inkomst för skatteåret 1969, men vilken enligt denna lag vore intäkt för år 1968, anses såsom intäkt för skatteåret 1969, såvida den icke tidigare beskattats. Utgift, vilken enligt de stadganden, som tillämpats före denna lags ikraftträdande, hade kunnat avdragas från inkomsterna för skatteåret 1969, men vilken enligt denna lag skulle ha varit kostnad för skatteåret 1968, anses såsom kostnad för skatteåret 1969, såvida den icke tidigare avdragits.

Före denna lags ikraftträdande uppkomma ännu icke avdragna index- och kursförluster, vilka uppstått på gäld, upptagen för anskaffning av förslitning underkastade anläggningstillgångar, får avdragas enligt de stadganden, som var gällande innan denna lag trädde i kraft, eller medelst lika stora årliga avskrivningar under fem års tid räknat från denna lags ikraftträdande.

Penninginrättning eller försäkringsanstalt, som fortgående såsom intäkt beaktat ränta eller annan inkomstpost under det skatteår, varunder den erlagts i penningar, äger rätt att övergå till att beakta intäkten på det sätt som förutsattes i denna lag, gradvis under 5 års tid räknat från denna lags ikraftträdande.

59 §.

Anskaffningsutgifterna för de i 31 § avsedda nyttigheter, som tagits i bruk före denna lags ikraftträdande, avskrives och för dem erhållna överlåtelsepris beaktas på yrkande av den skattskyldige såsom inkomst på sätt som förutsattes i stadgandena angående anskaffningsutgifter för byggnad samt överlåtelsepris och andra vederlag, som erhållits för byggnad.

60 §.

Har den skattskyldige tidigare värderat sitt varulager till ett lägre värde än det, som förutsattes i denna lags stadganden rörande anskaffningsutgiften för omsättnings- eller investeringstillgångar, får den del av den med anledning av ikraftträdandet av stadgandena i denna lag framkommande reserveringen, som motsvarar skillnaden mellan summan av anskaffningsutgifterna för den skattskyldiges lager vid utgången av skatteåret 1968, minskad med samtliga i 28 och 29 §§ tillåtna avdrag, och värdet av sagda lager skatteåret 1968, överföras till en separat utvecklingsfond för rörelsen. Är skillnaden mellan summan av anskaffningsutgifterna för den skattskyldiges lager vid 1965 års utgång, minskad med samtliga ovan avsedda avdrag, och värdet av sagda lager skatteåret 1965, sedan skillnaden multiplicerats med talet 1,3, mindre än motsvarande oförhöjda skillnad, beräknad på samma sätt för skatteåret 1968, får till utvecklingsfonden för rörelsen likväl överföras högst detta belopp. Vid tillämpning av detta moment hänföres omsättningstillgångarna och investeringstillgångarna till lagret.

Den skattskyldige har rätt att ur utvecklingsfonden för rörelsen täcka utgifter för anskaffning av förslitning underkastade, i den skattskyldiges besittning redan befintliga eller nya anläggningstillgångar, eller att beakta fonden eller del därav som intäkt ävensom rätt att från utvecklingsfonden skattefritt överföra till det egna kapitalet ett belopp, som motsvarar anskaffningsutgifterna för byggnader, konstruktioner, maskiner, inventarier och andra med dem jämförliga anläggnings-tillgångar, vilka den skattskyldige anskaffat under skatteåren 1968-1973, om dylik investering enligt vad i 61 och 62 §§ härmed stadgas kan anses främja den ekonomiska tillväxten, öka den internationella konkurrensförmågan eller förbättra sysselsättningsläget. Den skattskyldige

bör använda minst en fjärdedel av utvecklingsfonden för rörelsen senast inom fem år och den övriga delen av utvecklingsfonden inom tio år från denna lags ikraftträdande. Den del av utvecklingsfonden för rörelsen, som ej använts på sätt i detta moment stadgas, räknas som intäkt för det skatteår, varunder fonden på ovan anført sätt senast bort användas.

Utgift för anskaffning av anläggningstillgång eller del av sådan utgift, som täckts ur utvecklingsfonden för rörelsen, är icke avdragbar utgift.

61 §.

I 60 § 2 mom. avsedd investering, som skattskyldig gjort i anskaffning av byggnader, konstruktioner, maskiner, inventarier och andra med dem jämförliga anläggningstillgångar skall anses:

1) främja den ekonomiska tillväxten, om den skattskyldige anskaffat anläggningstillgångarna i syfte att öka sin produktion eller dess förädlingsgrad eller försäljningen av sina produkter;

2) främja den internationella konkurrensförmågan, om den skattskyldige anskaffat anläggningstillgångarna för att öka sin produktion eller sin försäljning av produkter, för att nedbringa sina produktionskostnader eller kostnaderna för försäljningen av produkterna, för att förbättra produkternas kvalitet eller främja exporten; samt

3) förbättra sysselsättningsläget, då investeringen ökar arbetstillfällena.

62 §.

Såsom i 61 § avsedd investering anses icke, såframt den skattskyldige ej annat styrker, anskaffning av anläggningstillgångar för representations- eller därmed jämförliga ändamål, för förnyelse av kontors- eller andra därmed jämförliga inventarier eller för anskaffning av sådana anläggningstillgångar, vilkas anskaffningsutgifter i sin helhet får avskrivas det skatteår, då egendomen förvärvades.

63 §.

Överstiger penninginrättnings samt försäkrings- och pensionsanstalts kreditförlustreserveringars sammanlagda belopp sex procent av inrättningens eller anstaltens sammanlagda fordringar vid utgången av skatteåret 1968, bör den överskjutande delen av kreditförlustreserveringen upplösas med iakttagande i tillämpliga delar av vad i 60 § är stadgat.

64 §.

Har den skattskyldige vid utgången av skatteåret 1968 till sitt varulager hänfört medelst bindande avtal till fast pris beställda, icke levererade varor och undervärderat dem, kan den del av den med anled-

ning av ikraftträdandet av stadgandena i denna lag framkommande reserveringen, som motsvarar skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av beställningsprisen för medelst bindande skriftligt avtal till fast pris i inhemsk eller utländsk valuta beställda, icke levererade varor, minskade med de avdrag, som enligt 48 § är tillåtna, och beställningsprisen för andra vid beskattningen till varulagret hänfödda beställda icke levererade varor och det lagervärde sagda beställda, icke levererade varor haft vid utgången av skatteåret 1968, överförs till den i 60 § avsedda utvecklingsfonden för rörelsen. Befinnes det, att i denna paragraf avsedda skillnad mellan det sammanlagda beloppet av beställningsprisen för de beställda, icke levererade varor den skattskyldige hade vid utgången av skatteåret 1965 och 1965 års lagervärde av sagda varor, sedan skillnaden multiplicerats med talet 1,3, är mindre än den oförhöjda skillnad, som uträknats på grund av värdet skatteåret 1968, kan till utvecklingsfonden för rörelsen likväl överföras högst detta belopp.

65 §.

I 60, 63 och 64 §§ avsedda uträkningar utföres, såvida den skattskyldige icke haft någon räkenskapsperiod, som utgått år 1965, på grund av närmast föregående skatteår, samt ifall han icke haft någon räkenskapsperiod, som utgått år 1968, på grund av närmast följande skatteår.

66 §.

Genom skattelättnadslagar reglerade avskrivningar göres särskilt från anskaffningsutgiften för varje nyttighet.

Om de vid kommunalbeskattningen oavskrivna värdena av anläggningstillgångar på grund av andra än i 1 mom. avsedda avskrivningar vid denna lags ikraftträdande är större än vid statsbeskattningen betraktas det enligt statsbeskattningen kvarstående värdet såsom i denna lag avsedd oavskriven anskaffningsutgift och utgör utgångspunkt för avskrivning enligt denna lag. Skillnaden mellan det oavskrivna värdet och det belopp, som sålunda betraktats som oavskriven anskaffningsutgift, avdrages särskilt vid kommunalbeskattningen medelst lika stora årliga belopp under fem år från denna lags ikraftträdande.

Mariehamn, den 8 mars 1969.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Martin Isaksson

Lagberedningssekreterare

Sune Carlsson.